ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 17ης Νοεμβρίου 1998 *

Στην υπόθεση C-70/97 P,

Kruidvat BVBA, εταιρία βελγικού δικαίου, με έδρα την Αμβέρσα (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τους O. W. Brouwer, δικηγόρο Άμστερνταμ, F. P. Louis και P. Wytinck, δικηγόρους Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο M. Loesch, 11, rue Goethe,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 12 Δεκεμβρίου 1996 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (δεύτερο πενταμελές τμήμα) στην υπόθεση T-87/92, Kruidvat κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-1931), με την οποία ζητείται η αναίρεση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι

η **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, εκπροσωπούμενη από τον B. J. Drijber, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής πρωτοδίκως,

υποστηριζόμενη από

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

την **Parfums Givenchy SA**, εταιρία γαλλικού δικαίου, με έδρα το Levallois-Perret (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τον F. Bizet, δικηγόρο Παρισιού, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. May, 31, Grand-Rue,

την **Comité de liaison des syndicats européens de l'industrie de la parfumerie et des cosmétiques (Colipa)**, διεθνή ένωση μη κερδοσκοπικού σκοπού διεπόμενη από το βελγικό δίκαιο, με έδρα τις Βρυξέλλες, εκπροσωπούμενη από τον F. Herbert, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο C. Zeyen, 56-58, rue Charles Martel,

και

τη **Fédération européenne des parfumeurs détaillants (FEPD)**, ένωση εθνικών επαγγελματικών ομοσπονδιών ή επαγγελματικών σωματείων διεπόμενη από το γαλλικό δίκαιο, με έδρα το Παρίσι, εκπροσωπούμενη από τον R. Verniau, δικηγόρο Λιόν,

παρεμβαίνουσες πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann (εισηγητή), προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, C. Gulmann, J. L. Murray, D. A. O. Edward, H. Ragnemalm, L. Sevón και M. Wathelet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Fennelly
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 17ης Φεβρουαρίου 1998, κατά την οποία η Kruidvat BVBA εκπροσωπήθηκε από τον P. van Empel, δικηγόρο Άμστερνταμ, και τον P. Wytinck, η Επιτροπή από τον W. Wils, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, η Parfums Givenchy SA από τον F. Bizet, η Comité de liaison des syndicats européens de l'industrie de la parfumerie et des cosmétiques (Colipa) από τον F. Herbert και η Fédération européenne des parfumeurs détaillants (FEPD) από τον R. Verniau,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Απριλίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 18 Φεβρουαρίου 1997, η Kruidvat BVBA (στο εξής: Kruidvat) άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 12 Δεκεμβρίου 1996 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση T-87/92, Kruidvat κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-1931, στο εξής: αναιρεσιβαλλομένη απόφαση), καθόσον το Πρωτοδικείο κήρυξε απαράδεκτη την προσφυγή της που είχε ως αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως 92/428/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1992, σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/33.542 — Σύστημα επιλεκτικής διανομής της εταιρίας Parfums Givenchy) (ΕΕ L 236, σ. 11, στο εξής: απόφαση της Επιτροπής).

2 Κατά την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, το ιστορικό της διαφοράς είναι το ακόλουθο:

«1 Η BVBA Kruidvat (...), προσφεύγουσα, είναι η βελγική θυγατρική εταιρία μιας ολλανδικής αλυσίδας τριακοσίων περίπου καταστημάτων, των οποίων η δραστηριότητα στηρίζεται στην εμπορική πρακτική που είναι γνωστή ως health & beauty και τα οποία λειτουργούν υπό τον διακριτικό τίτλο Kruidvat. Τα καταστήματα αυτά περιλαμβάνουν ένα τμήμα αφιερωμένο στα καλλυ-

ντικά προϊόντα, ένα τμήμα φυσικής και διαιτητικής διατροφής και ένα τμήμα αρωματοποιίας στο οποίο διατίθενται διάφορα αρώματα πολυτελείας υπό ανταγωνιστικά σήματα, μεταξύ των οποίων και αρώματα με το σήμα Givenchy, τα οποία αγοράζονται στην παράλληλη αγορά. Στις Κάτω Χώρες η αλυσίδα Kruidvat θεωρείται από τον καταναλωτή ως το αδιαμφισβήτητο "πρώτο όνομα" στον τομέα της πωλήσεως πολυτελών αρωμάτων (βλ. τα παραρτήματα 18 και 20 του υπομνήματος απαντήσεως).

2 Η εταιρία Parfums Givenchy SA (στο εξής: Givenchy) παράγει καλλυντικά προϊόντα πολυτελείας και ανήκει στον όμιλο Louis Vuitton Moët-Hennessy που περιλαμβάνει επίσης τις εταιρίες Parfums Christian Dior και Parfums Christian Lacroix, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά με τη Givenchy. Μέσω των τριών αυτών εταιριών, ο όμιλος Louis Vuitton Moët-Hennessy κατέχει πλέον του 10 % της κοινοτικής αγοράς των προϊόντων αρωματοποιίας πολυτελείας.

3 Στις 19 Μαρτίου 1990, η Givenchy κοινοποίησε στην Επιτροπή δίκτυο συμβάσεων επιλεκτικής διανομής για την εντός των κρατών μελών εμπορία των αλκοολούχων προϊόντων της αρωματοποιίας, καθώς και των προϊόντων της περιποίησης και ομορφιάς, ζητώντας κυρίως αρνητική πιστοποίηση βάσει του άρθρου 2 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), και επικουρικώς, την προβλεπόμενη στο άρθρο 85, παράγραφος 3 της Συνθήκης εξαίρεση.

4 Από τη "σύμβαση εγκεκριμένου διανομέα EOK Ligne Parfumée" (στο εξής: Σύμβαση) και από τους γενικούς όρους πωλήσεως που τη συνοδεύουν, όπως κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή, προκύπτει ότι το δίκτυο διανομής Givenchy είναι κλειστό δίκτυο στα πλαίσια του οποίου απαγορεύεται στα μέλη του να πωλούν ή να προμηθεύονται προϊόντα φέροντα το σήμα Givenchy εκτός του δικτύου. Η Givenchy αναλαμβάνει τη δέσμευση να εξασφαλίζει την τήρηση της διανομής στα πλαίσια των ισχυουσών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων και να αποσύρει το σήμα της από τα σημεία πωλήσεως που δεν πληρούν τις συμβατικές προϋποθέσεις επιλογής.

5 Τα κριτήρια επιλογής των εγκεκριμένων εμπόρων λιανικής πωλήσεως που προβλέπονται στη Σύμβαση αφορούν κυρίως την επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού και τα εκπαιδευτικά σεμινάρια τα οποία οφείλει να παρακολουθεί, τη θέση και την εγκατάσταση του σημείου πωλήσεως, τον διακριτικό τίτλο του εμπόρου λιανικής πωλήσεως, καθώς και ορισμένες άλλες προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ο έμπορος αυτός, ιδίως όσον αφορά την

αποθήκευση των προϊόντων, την πραγματοποίηση ενός κατώτατου ποσού ετήσιων αγορών, την έκθεση στο σημείο πωλήσεως μιας ποικιλίας ανταγωνιστικών προϊόντων υπό άλλα σήματα, από την οποία να μπορεί να αναδεικνύεται η εικόνα των προϊόντων Givenchy, και τη συνεργασία μεταξύ του εμπόρου λιανικής πωλήσεως και της Givenchy για τη διαφήμιση και την προώθηση των προϊόντων.

6 Στις 8 Οκτωβρίου 1991, η Επιτροπή δημοσίευσε, σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, ανακοίνωση με την οποία εξέφρασε την πρόθεσή της να υιοθετήσει ευνοϊκή στάση έναντι της Συμβάσεως και κάλεσε τους ενδιαφερομένους τρίτους να της διαβιβάσουν τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις τους εντός τριάντα ημερών (ΕΕ C 262, σ. 2).

7 Κατόπιν της δημοσιεύσεως αυτής, η Επιτροπή έλαβε ορισμένες παρατηρήσεις, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονταν οι παρατηρήσεις του Raad voor het Filiaal- en Grootwinkelbedrijf (συμβουλίου του τομέα των καταστημάτων με υποκαταστήματα και των μεγάλων καταστημάτων, στο εξής: Raad FGB), που κατατέθηκαν στις 29 Νοεμβρίου 1991. Κατά τον χρόνο εκείνο, η Kruidvat BV, μια από τις μητρικές εταιρίες της Kruidvat, ήταν μέλος του Raad FGB.

8 Η Σύμβαση, όπως διαλαμβάνεται στην απόφαση (...) της Επιτροπής (...), τέθηκε σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 1992 (βλ. σημείο Ι.Γ, δεύτερο εδάφιο, της Αποφάσεως).

9 Στις 3 Ιουλίου 1992, η Copardis SA (στο εξής: Copardis), αποκλειστικός αντιπρόσωπος της Givenchy στο Βέλγιο, υπέβαλε αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, ενώπιον του προέδρου του Rechtbank van koophandel te Dendermonde (Βέλγιο), στη συζήτηση της οποίας στις 8 Ιουλίου 1992 εκλήθη να παραστεί η Kruidvat, προκειμένου να διαταχθεί η παύση όλων των πωλήσεων προϊόντων Givenchy στο βελγικό έδαφος, για τον λόγο, κυρίως, ότι ένας μεταπωλητής που δεν ανήκει στο δίκτυο επιλεκτικής διανομής της Givenchy, αλλά ο οποίος πωλεί παρά ταύτα τα προϊόντα της, ενέχεται σε πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού κατά την έννοια της βελγικής νομοθεσίας περί της ασκήσεως του εμπορίου. Η Kruidvat, αμυνόμενη στα πλαίσια της διαδικασίας αυτής, ισχυρίστηκε ότι το δίκτυο επιλεκτικής διανομής της Givenchy είναι παράνομο λόγω του ότι αντίκειται στο άρθρο 85, παράγραφοι 1 και 2, της Συνθήκης.

10 Η Επιτροπή εξέδωσε την Απόφαση στις 24 Ιουλίου 1992. Το άρθρο 1 του διατακτικού έχει ως εξής:

"*Άρθρο 1*

Οι διατάξεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ κηρύσσονται ανεφάρμοστες, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 85, παράγραφος 3, στη στερεότυπη σύμβαση εγκεκριμένου διανομέα που συνάπτει η Givenchy ή ενδεχομένως οι αποκλειστικοί πράκτορες της Givenchy με τους εξειδικευμένους [εμπόρους της λιανικής πωλήσεως] που είναι εγκατεστημένοι στην Κοινότητα, καθώς και στους γενικούς όρους πωλήσεως που συνοδεύουν [τη σύμβαση αυτή].

Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται από 1ης Ιανουαρίου 1992 μέχρι 31 Μαΐου 1997."

11 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι ο πρόεδρος του Rechtbank van koophandel te Dendermonde απέρριψε την αίτηση της Copardis στις 24 Φεβρουαρίου 1993 και ότι η Copardis άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Hof van Beroep te Gent στις 28 Απριλίου 1993.»

3 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Kruidvat, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 16 Οκτωβρίου 1992, άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής. Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στις 3 Μαρτίου 1993, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου, την οποία το Πρωτοδικείο αποφάσισε να εξετάσει μαζί με την ουσία της υποθέσεως. Επετράπη στην Comité de liaison des syndicats européens de l'industrie de la parfumerie et des cosmétiques (επιτροπή συνδέσμου των ευρωπαϊκών επαγγελματικών οργανώσεων της βιομηχανίας αρωματοποιίας και καλλυντικών, στο εξής: Colipa), στη Fédération européenne des parfumeurs détaillants (FEPD) (ευρωπαϊκή ομοσπονδία των εμπόρων λιανικής πωλήσεως προϊόντων αρωματοποιίας) και στη Givenchy να παρέμβουν υπέρ της Επιτροπής.

4 Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η Kruidvat προέβαλε τρία κύρια επιχειρήματα προκειμένου να αποδείξει ότι η απόφαση της Επιτροπής την αφορούσε άμεσα και ατομικά.

5 Με το πρώτο επιχείρημά της, η Kruidvat ισχυρίστηκε ότι μετέσχε πράγματι στη διοικητική διαδικασία μέσω του Raad FGB, το οποίο υπέβαλε τις παρατηρήσεις του στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 17. Με το δεύτερο επιχείρημά της, η Kruidvat ισχυρίστηκε ότι, κατά την έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής, εκκρεμούσε ήδη ενώπιον του βελγικού δικαστηρίου μια συγκεκριμένη ένδικη διαφορά μεταξύ της Copardis και της ιδίας, σχετικά με το κύρος του συστήματος διανομής της Givenchy. Η Kruidvat έκρινε ότι έπρεπε να θεωρηθεί ότι η απόφαση της Επιτροπής την αφορούσε ατομικά, καθόσον είχε ως αποτέλεσμα να της στερήσει το δικαίωμα να προβάλει παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ως μέσον άμυνας στην εν λόγω διαφορά. Επικαλέστηκε επίσης ένα έγγραφο της 17ης Ιουλίου 1992, που της απεστάλη από την Belluco, η οποία εκπροσωπεί το σύνολο των εγκεκριμένων γενικών διανομέων για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο στον τομέα των καλλυντικών πολυτελείας, περιλαμβανομένων των προϊόντων Givenchy. Η Belluco υποστήριξε στο έγγραφο αυτό ότι η Kruidvat δεν εθεωρείτο εγκεκριμένος διανομέας και ότι ήταν παράνομη η πώληση ειδών συγκεκριμένου σήματος από μη εγκεκριμένο διανομέα. Με το τελευταίο επιχείρημά της, η Kruidvat ισχυρίστηκε ότι η προσφυγή της έπρεπε να κριθεί παραδεκτή για να της παρασχεθεί η δυνατότητα να τύχει πλήρους και αποτελεσματικής νομικής προστασίας σε σχέση με τα δικαιώματα που της παρείχε το άρθρο 85 της Συνθήκης.

6 Με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή της Kruidvat ως απαράδεκτη.

7 Εξετάζοντας το ζήτημα αν η απόφαση της Επιτροπής αφορούσε την Kruidvat ατομικά, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε κατ' αρχάς, στη σκέψη 63, ότι ούτε η Kruidvat ούτε οι μητρικές της εταιρίες Profimarkt BV και Kruidvat BV ούτε ο ολλανδικός όμιλος Evora, του οποίου είναι θυγατρική, υπέβαλαν καταγγελία ενώπιον της Επιτροπής, βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17, ούτε μετέσχαν οι ίδιοι στη διοικητική διαδικασία του άρθρου 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, ούτε ζήτησαν από τη Givenchy να τους δεχθεί στο δίκτυό της επιλεκτικής διανομής. Το Πρωτοδικείο έκρινε ως εκ τούτου ότι η υπό κρίση υπόθεση διέφερε από τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 1977, 26/76, Metro κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1977, σ. 567), της 22ας Οκτωβρίου 1986, 75/84, Metro κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 3021, στο εξής: απόφαση Metro II), και της 11ης Οκτωβρίου 1983, 210/81, Demo-Studio Schmidt κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 3045), τις οποίες επικαλέστηκε η Kruidvat.

8 Όσον αφορά τη δυνάμει του εγγράφου του Raad FGB της 29ης Νοεμβρίου 1991 συμμετοχή του στη διαδικασία του άρθρου 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε στη σκέψη 64 ότι, μολονότι αποδείχθηκε ότι κατά τον χρόνο εκείνο μία από τις μητρικές εταιρίες της προσφεύγουσας, ήτοι η Kruidvat NV, ήταν μέλος του Raad FGB, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν αποδεικνυόταν ότι το έγγραφο αυτό απεστάλη κατόπιν αιτήσεως της Kruidvat NV ή ότι αυτή μετέσχε στην προετοιμασία του ή επέτρεψε ή έστω επηρέασε το περιεχόμενό του.

9 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο παρατήρησε, στη σκέψη 65, ότι υπήρχε τουλάχιστον μία σημαντική διαφορά μεταξύ της απόψεως που εξέφρασε το Raad FGB στο έγγραφό του και εκείνης που υποστήριξε η προσφεύγουσα με την προσφυγή της, διαφορά η οποία συνίστατο στο ότι η προσφεύγουσα έβαλλε, μεταξύ άλλων, κατ' αυτής ταύτης της κατ' αρχήν υπάρξεως επιλεκτικής διανομής στον τομέα των καλλυντικών πολυτελείας, ενώ με το έγγραφό του το Raad FGB διατύπωσε την άποψη ότι ήταν έτοιμο να δεχθεί κατ' αρχήν το σύστημα αυτό υπό τον όρον ότι τα κριτήρια επιλογής είναι αντικειμενικά και δεν ενέχουν διακρίσεις.

10 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 66, ότι δεν υφίστατο μεταξύ της συμμετοχής του Raad FGB στη διοικητική διαδικασία και της ατομικής καταστάσεως της Kruidvat NV τόσο στενή σχέση ώστε να μπορεί να «εξατομικεύσει» την Kruidvat, κατά την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ, στην περίπτωση ατομικής αποφάσεως περί εξαιρέσεως βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Το Πρωτοδικείο κατέληξε ότι το έγγραφο του Raad FGB δεν αρκούσε, κατά μείζονα λόγο, για να «εξατομικεύσει» την προσφεύγουσα.

11 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο εξέτασε αν υπήρχαν άλλα στοιχεία ικανά να εξατομικεύσουν την Kruidvat. Στις σκέψεις 69 και 70 έκρινε ότι, δεδομένου ότι η κατάσταση της προσφεύγουσας δεν διέφερε από εκείνη πολλών άλλων επιχειρηματιών στην παράλληλη αγορά, η Kruidvat δεν εξατομικευόταν από το γεγονός και μόνον ότι δεν αποκλειόταν το ενδεχόμενο, μετά την έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής, να μην μπορεί να εφοδιάζεται με προϊόντα Givenchy απευθείας από τη Givenchy, από τους αποκλειστικούς πράκτορές της ή από τους εγκεκριμένους διανομείς της εντός της Κοινότητας.

12 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 71, ότι η Kruidvat δεν απέδειξε ότι θα κωλυόταν λόγω της αποφάσεως της Επιτροπής να χρησιμοποιήσει τις πηγές εφοδιασμού σε προϊόντα Givenchy τις οποίες νομίμως χρησιμοποιούσε προηγουμένως.

13 Όσον αφορά την ένδικη διαφορά ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου μεταξύ της Copardis και της προσφεύγουσας, το Πρωτοδικείο επισήμανε, στη σκέψη 73, ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι υφίστατο σχέση μεταξύ της εκβάσεως της εν λόγω δίκης και του κύρους της αποφάσεως της Επιτροπής, η ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου δίκη αφορούσε, κυρίως, την εφαρμογή του βελγικού νόμου στον τομέα του αθέμιτου ανταγωνισμού και όχι την άρνηση εισδοχής στο δίκτυο Givenchy ούτε αγωγή αποζημιώσεως στηριζόμενη στον ισχυρισμό ότι υπήρξε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

14 Το Πρωτοδικείο έκρινε επίσης, στη σκέψη 74, ότι η Kruidvat δεν εξατομικευόταν επαρκώς από το γεγονός και μόνον ότι το ζήτημα της νομιμότητας της αποφάσεως της Επιτροπής ήταν κρίσιμο για την επίλυση της διαφοράς που εκκρεμούσε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, δεδομένου ότι κάθε διανομέας αρωμάτων μπορούσε να έχει συμφέρον να εγείρει στα πλαίσια εθνικής δίκης το ζήτημα της νομιμότητας του συστήματος διανομής της Givenchy. Εξάλλου, κατά το Πρωτοδικείο, ήταν καθαρά θέμα τύχης το ότι μια τέτοια δίκη εκκρεμούσε κατά την έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής.

15 Στη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε ότι, στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί να χρησιμοποιήσει τον μηχανισμό της προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 177, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της Συνθήκης ΕΚ, πράγμα που παρέχει επαρκή νομική προστασία σε διάδικο όπως η προσφεύγουσα.

16 Τέλος, όσον αφορά το έγγραφο της Belluco το οποίο προσκομίστηκε από την Kruidvat ως απάντηση στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 76, πρώτον, ότι από κανένα στοιχείο δεν αποδεικνυόταν επαρκώς κατά νόμο ότι, η αποστολή του είχε επιτραπεί από τη Givenchy ή την Copardis, δεύτερον, ότι το έγγραφο αυτό δεν συνιστούσε απάντηση σε αίτηση περί εισδοχής της Kruidvat στο δίκτυο Givenchy και, τρίτον, ότι δεν αποτελούσε, επομένως, κρίσιμο στοιχείο για την εκτίμηση του παραδεκτού της προσφυγής της Kruidvat.

17 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η Kruidvat προβάλλει δύο λόγους αναιρέσεως, αντλούμενους αντιστοίχως από την παράβαση των άρθρων 173, τέταρτο εδάφιο, και 190 της Συνθήκης ΕΚ.

Επί του λόγου αναιρέσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης

18 Ο λόγος αυτός αναιρέσεως έχει τέσσερα σκέλη. Το πρώτο σκέλος αφορά τη συμμετοχή της Kruidvat στη διοικητική διαδικασία μέσω του Raad FGB. Το δεύτερο αφορά τις έννομες συνέπειες του ότι, κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως της Επιτροπής, εκκρεμούσε δίκη ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου μεταξύ της Kruidvat και της Copardis. Με το τρίτο σκέλος, η Kruidvat προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι εκτίμησε εσφαλμένως τα αποτελέσματα της αποφάσεως επί του ανταγωνισμού και, με το τέταρτο σκέλος, η Kruidvat προβάλλει έλλειψη πλήρους και αποτελεσματικής νομικής προστασίας.

19 Το πρώτο σκέλος στηρίζεται στην άποψη ότι η Kruidvat δεν όφειλε να αποδείξει ότι διαδραμάτισε ενεργό ρόλο στην προετοιμασία του εγγράφου του Raad FGB. Συγκεκριμένα, η Kruidvat φρονεί ότι το ιδιάζον εγγενές χαρακτηριστικό των κλαδικών ενώσεων είναι ότι εκπροσωπούν ανά πάσα στιγμή τα συμφέροντα του συνόλου των μελών τους. Συναφώς, η Kruidvat υπενθύμισε την απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Ιουλίου 1995, Τ-447/93 έως Τ-449/93, AITEC κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1971), με την οποία το Πρωτοδικείο έκρινε παραδεκτή την προσφυγή της κλαδικής ενώσεως AITEC, διότι αυτή προάσπιζε τα συμφέροντα των μελών της σύμφωνα με τις εξουσίες που της απένεμε το καταστατικό της.

20 Αντιθέτως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η ύπαρξη ατομικού συμφέροντος δεν μπορεί να συναχθεί απλώς και μόνον από την ιδιότητα του μέλους μιας οργανώσεως. Δεδομένου ότι το Raad FGB μετέσχε στην ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία, είχε κατ' αρχήν τη δυνατότητα να ασκήσει το ίδιο προσφυγή. Η ερμηνεία αυτή συνάδει πλήρως με τη συλλογιστική του Πρωτοδικείου στην προπαρατεθείσα απόφαση AITEC κ.λπ.

21 Η Colipa υποστηρίζει επί του ζητήματος αυτού ότι, οσάκις πρέπει να εκτιμηθεί η ύπαρξη ατομικού συμφέροντος που απορρέει από τη συμμετοχή μιας κλαδικής ενώσεως στη διοικητική διαδικασία, η συμμετοχή της εκπροσωπούμενης επιχειρήσεως πρέπει επίσης να μπορεί να εξατομικευθεί.

22 Διαπιστώνεται ότι το Πρωτοδικείο ουδόλως υπέπεσε σε νομικό σφάλμα κρίνοντας ότι δεν υφίστατο μεταξύ της συμμετοχής του Raad FGB στη διοικητική διαδικασία, μέσω του εγγράφου της 29ης Νοεμβρίου 1991, και της ατομικής καταστάσεως της Kruidvat NV τόσο στενή σχέση ώστε να μπορεί να «εξατομικεύσει» την Kruidvat, κατά την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης, στην περίπτωση ατομικής αποφάσεως περί εξαιρέσεως βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

23 Πράγματι, μολονότι είναι αληθές ότι η επέκταση του δικαιώματος ασκήσεως προσφυγής στις ενώσεις που προασπίζουν τα συμφέροντα των μελών τους μπορεί να παρουσιάζει δικονομικά πλεονεκτήματα, η συμμετοχή των ενώσεων αυτών στη διοικητική διαδικασία δεν μπορεί να απαλλάξει τα μέλη τους από την υποχρέωση να αποδείξουν την ύπαρξη σχέσεως μεταξύ της ατομικής τους καταστάσεως και της συμπεριφοράς της ενώσεως.

24 Η αντίθετη άποψη, την οποία υποστηρίζει η Kruidvat, δεν ενισχύεται από την προπαρατεθείσα απόφαση AITEC κ.λπ., με την οποία το Πρωτοδικείο έκρινε ότι μπορούσε να θεωρηθεί ότι η απόφαση της Επιτροπής αφορούσε ατομικώς, υπό την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης, τρεις επιχειρήσεις μέλη της ενώσεως, λόγω του ότι υπήρχε κίνδυνος να θιγεί ουσιωδώς η θέση τους στην αγορά από την εγκριθείσα με την απόφαση της Επιτροπής ενίσχυση. Η απόφαση αυτή δεν περιέχει καμία ένδειξη όσον αφορά την κατάσταση των άλλων μελών της ενώσεως.

25 Δεύτερον, η Kruidvat ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να στηριχθεί στην υποτιθέμενη διαφορά μεταξύ των απόψεων που υποστήριξε το Raad FGB και αυτών που υποστήριξε η ίδια. Για να καταλήξει ότι η Kruidvat δεν μετέσχε στη διοικητική διαδικασία, το Πρωτοδικείο έπρεπε να πειστεί ότι οι εν λόγω απόψεις ήσαν αντιφατικές.

26 Η Επιτροπή φρονεί ότι αυτό το τμήμα της συλλογιστικής του Πρωτοδικείου αποτελούσε πλεονασμό. Ακόμα και η πλήρης σύμπτωση μεταξύ των δύο απόψεων δεν θα αρκούσε για να εξατομικεύσει την Kruidvat σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις ωσαύτως μέλη του Raad FGB.

27 Διαπιστώνεται ότι η αναιρεσείουσα αντιλαμβάνεται εσφαλμένως την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση. Το Πρωτοδικείο δεν αξίωσε να μην υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ της απόψεως που εξέφρασε η ένωση και αυτής που υποστήριξε ένα από τα μέλη της το οποίο άσκησε προσφυγή, αλλά προέβαλε το πραγματικό αυτό στοιχείο για να αποδείξει με ακόμη μεγαλύτερη σαφήνεια ότι η Kruidvat δεν είχε επηρεάσει το περιεχόμενο του εγγράφου του Raad FGB.

28 Επικουρικώς, πάντοτε στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους αυτού του λόγου αναιρέσεως, η Kruidvat αμφισβητεί ότι υπήρξε πράγματι σημαντική διαφορά μεταξύ της απόψεώς της και αυτής που εξέφρασε το Raad FGB.

29 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι το επιχείρημα αυτό θέτει υπό αμφισβήτηση μια διαπίστωση πραγματικών περιστατικών η οποία, δυνάμει του άρθρου 51 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αιτήσεως αναιρέσεως.

30 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Kruidvat ισχυρίζεται ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου και, ιδίως, από την απόφαση Metro II προκύπτει ότι, εφόσον εκκρεμεί πολιτική δίκη ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, τούτο αρκεί για να κριθεί παραδεκτή ευθεία προσφυγή κατ' αποφάσεως της Επιτροπής που έχει σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς. Συνεπώς, η Kruidvat εξατομικεύθηκε λόγω του ότι η Copardis κίνησε δίκη κατ' αυτής και λόγω του ότι η Kruidvat προέβαλε, αμυνόμενη, την ακυρότητα του συστήματος επιλεκτικής διανομής της Givenchy. Η αναιρεσείουσα φρονεί ότι από την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιανουαρίου 1994, C-376/92, Cartier (Συλλογή 1994, σ. I-15), προκύπτει ότι στις δίκες επί των αγωγών εξ αθεμίτου ανταγωνισμού, το ζήτημα του κύρους ενός συστήματος διανομής από πλευράς του άρθρου 85 της Συνθήκης τίθεται ως πρόκριμα.

31 Αντιθέτως, η Επιτροπή φρονεί ότι η Kruidvat δεν έχει κανένα συμφέρον να επικαλεστεί την ακυρότητα της αποφάσεως της Επιτροπής στη διαφορά ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, πράγμα το οποίο διακρίνει την υπό κρίση υπόθεση από την προπαρατεθείσα υπόθεση Cartier, στην οποία το ζήτημα ήταν αν η Metro είχε παρακινήσει τους εξουσιοδοτημένους διανομείς να παραβούν τις συμβάσεις τους με την Cartier. Το αν εκκρεμεί ένδικη διαφορά ενώπιον εθνικού δικαστηρίου αποτελεί, κατά την Επιτροπή, κριτήριο αυθαίρετο και όχι αρκούντως αντικειμενικό για να καθοριστεί αν μια απόφαση περί εξαιρέσεως απευθυνόμενη σε επιχείρηση αφορά ατομικώς μια άλλη επιχείρηση.

32 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα δεν μπορούσε να ισχυριστεί ότι εξατομικευόταν επαρκώς υπό την έννοια του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης από το γεγονός και μόνον ότι το ζήτημα της νομιμότητας της αποφάσεως της Επιτροπής ήταν κρίσιμο για την επίλυση της διαφοράς που εκκρεμούσε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Πράγματι, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 51 των προτάσεών του, το γεγονός ότι ασκείται αγωγή κατά επιχειρηματία από τον ωφελούμενο από την οργάνωση του δικτύου διανομής ή από τον υπεύθυνο για την οργάνωση αυτή, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής κατά της αποφάσεως της Επιτροπής η οποία αφορά το δίκτυο, αποτελεί καθαρώς τυχαίο περιστατικό μη συνδεόμενο αμέσως με την απόφαση αυτή.

33 Εξάλλου, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, δεν προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι, εφόσον εκκρεμεί πολιτική δίκη, τούτο αρκεί για το παραδεκτό. Στην απόφαση Metro II, το Δικαστήριο προσέδωσε σπουδαιότητα στο ότι οι αιτήσεις της Metro για την εισδοχή στο δίκτυο διανομής είχαν απορριφθεί, αλλά δεν έλαβε υπόψη του την ύπαρξη ένδικης διαφοράς μεταξύ της Metro και της SABA. Εξάλλου, το Δικαστήριο έκρινε ουσιώδες το ότι η Metro είχε μετάσχει στη διοικητική διαδικασία.

34 Επιπλέον, η άποψη της αναιρεσείουσας δεν ενισχύεται από την προπαρατεθείσα απόφαση Cartier, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι, στις δίκες επί των αγωγών εξ αθεμίτου ανταγωνισμού, το ζήτημα του κύρους της συμβάσεως από πλευράς του άρθρου 85 της Συνθήκης τίθεται ως πρόκριμα. Συγκεκριμένα, το ζήτημα της νομιμότητας μιας διοικητικής πράξεως την οποία επικαλείται ένας διάδικος μπορεί, σε πολλές περιπτώσεις, να εμφανίζεται ως πρόκριμα για

την επίλυση διαφοράς, χωρίς ωστόσο να είναι αναγκαίο να συναχθεί ότι ο αντίδικος μπορεί παραδεκτώς να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της πράξεως αυτής με ευθεία προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου.

35 Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Kruidvat προβάλλει πλείονα επιχειρήματα για να αποδείξει ότι το Πρωτοδικείο εκτίμησε εσφαλμένως το κατά πόσον η προσβαλλομένη απόφαση της Επιτροπής θίγει την από πλευράς ανταγωνισμού θέση της καθώς και τη σπουδαιότητα του κριτηρίου αυτού για να κριθεί αν μια απόφαση αφορά ατομικώς έναν ιδιώτη.

36 Πρώτον, η Kruidvat ισχυρίζεται ότι η απόφαση της Επιτροπής την αφορά ατομικά διότι αγοράζει και πωλεί προϊόντα αρωματοποιίας της Givenchy. Συναφώς, η Kruidvat φρονεί ότι το άρθρο 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 και το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ, το οποίο αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, περιλαμβάνουν ανάλογες διατάξεις αφορώσες τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων τρίτων στη διοικητική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ιδίως δε κατά τις αποφάσεις της 14ης Νοεμβρίου 1984, 323/82, Intermills κατά Επιτροπής (Συλλογή 1984, σ. 3809), της 19ης Μαΐου 1993, C-198/91, Cook κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-2487), και της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-3203), με τον όρο «ενδιαφερόμενος» δεν νοείται μόνον ο λήπτης ενισχύσεως, αλλά και οι ανταγωνιστές του. Κατά συνέπεια, η από πλευράς ανταγωνισμού θέση της Kruidvat έναντι των εγκεκριμένων μεταπωλητών της Givenchy έπρεπε να αρκεί για να την εξατομικεύσει υπό την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης.

37 Δεύτερον, η Kruidvat υποστηρίζει ότι θίγεται επίσης σαφώς η από πλευράς ανταγωνισμού θέση της, διότι εξαρχής δεν της επετράπη να ενταχθεί στο δίκτυο επιλεκτικής διανομής. Η άρνηση αυτή προκύπτει, αφενός, από τη δίκη Copardis κατά Kruidvat, στην οποία η Copardis επισήμανε ότι η εικόνα της Kruidvat δεν ανταποκρινόταν στην εικόνα πολυτελείας που απαιτείται για την πώληση αρωμάτων Givenchy και, αφετέρου, από το έγγραφο της Belluco της 17ης Ιουλίου 1992, το οποίο απέρριπτε εκ προοιμίου την Kruidvat ως εγκεκριμένο διανομέα. Κατά την Kruidvat, δεν ασκεί επιρροή συναφώς το ότι ουδέποτε ζήτησε να γίνει δεκτή στο δίκτυο διανομής.

38 Τρίτον, η Kruidvat αμφισβητεί τη διαπίστωση του Πρωτοδικείου ότι δεν αποδείχθηκε ότι θα εμποδιζόταν να χρησιμοποιήσει τις ίδιες πηγές εφοδιασμού τις οποίες χρησιμοποιούσε πριν από την έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής. Κατά την Kruidvat, η συλλογιστική αυτή δεν ασκεί επιρροή και, επιπλέον, δεν ευσταθεί. Δεν ασκεί επιρροή διότι το ζήτημα που πρέπει να τεθεί δεν είναι το αν η προηγούμενη κατάσταση μεταβλήθηκε ή όχι, αλλά το αν ο εφοδιασμός γίνεται δυσχερέστερα απ' ό,τι αν δεν υπήρχε η απόφαση της Επιτροπής. Η συλλογιστική του Πρωτοδικείου φέρεται επίσης ως μη ευσταθούσα διότι δεν λαμβάνει υπόψη τις συνέπειες της μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο του Βελγίου της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1). Κατά την Kruidvat, τα αποτελέσματα της αποφάσεως της Επιτροπής σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα της οδηγίας αυτής καθιστούν αδύνατο κάθε ανεφοδιασμό στην παράλληλη αγορά.

39 Εξάλλου, η Kruidvat υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση αντιφάσκει προς την απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουλίου 1996, Τ-528/93, Τ-542/93, Τ-543/93 και Τ-546/93, Métropole télévision κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-649). Με την απόφαση αυτή, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι μια απόφαση της Επιτροπής αφορούσε ατομικά την εταιρία Antena 3, επειδή αυτή μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ενδιαφερόμενος τρίτος υπό την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, παρά το γεγονός ότι δεν είχε μετάσχει στην ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία. Εξάλλου, η Kruidvat φρονεί ότι, στην απόφαση Métropole télévision κ.λπ. κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο περιορίστηκε να εξετάσει αν απαγορεύθηκε στην Antena 3 η πρόσβαση στο δίκτυο, ενώ, στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, το Πρωτοδικείο υιοθέτησε αυστηρότερο κριτήριο, δηλαδή το αν η Kruidvat είχε ζητήσει να γίνει δεκτή στο δίκτυο.

40 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, και της διαδικασίας του άρθρου 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 17. Οι προπαρατεθείσες αποφάσεις Matra κατά Επιτροπής και Cook κατά Επιτροπής δεν επιτρέπουν τη συναγωγή του συμπεράσματος ότι απλώς και μόνον η αφηρημένη ιδιότητα του ενδιαφερομένου αρκεί για να εξατομικεύσει μια επιχείρηση. Πρέπει επίσης η ενίσχυση να θίγει ουσιωδώς την από πλευράς ανταγωνισμού θέση της. Η Επιτροπή προσθέτει ότι κάθε ενίσχυση έχει κατ' αρχήν αποτέλεσμα συνιστάμενο στη στρέβλωση του ανταγωνισμού, ενώ η ύπαρξη συστήματος επιλεκτικής διανομής δεν έχει τέτοιο αποτέλεσμα. Τρίτοι όπως η Kruidvat δεν θίγονται από το σύστημα αυτό αλλά, αντιθέτως, μπορούν ακόμη και να ωφεληθούν.

41 Κατά την Επιτροπή, το δεύτερο επιχείρημα θέτει υπό αμφισβήτηση διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αιτήσεως αναιρέσεως. Εξάλλου, η Επιτροπή φρονεί ότι από τις γραπτές παρατηρήσεις της ίδιας της Kruidvat στην πρωτοβάθμια δίκη προκύπτει ότι ουδόλως ενδιαφέρεται να καταστεί εγκεκριμένος διανομέας της Givenchy. Ούτε ο ισχυρισμός της Copardis κατά την ενώπιον του βελγικού δικαστηρίου δίκη ούτε το έγγραφο της Belluco μπορούν να ερμηνευθούν ως εκ προοιμίου αρνήσεις εισδοχής της στο δίκτυο, αλλά πρέπει να ερμηνευθούν υπό το πρίσμα της απόψεως ότι οι μη εγκεκριμένοι έμποροι δεν μπορούν να διαθέτουν προς πώληση προϊόντα Givenchy.

42 Επί του τρίτου επιχειρήματος, η Επιτροπή απαντά ότι, στο παρελθόν, η Kruidvat εφοδιαζόταν πάντοτε από την παράλληλη αγορά και ότι η απόφαση της Επιτροπής δεν αποτελεί εμπόδιο για έναν τέτοιο εφοδιασμό στο μέλλον. Επιπλέον, η Kruidvat δεν κατόρθωσε να αποδείξει ότι η από πλευράς ανταγωνισμού θέση της έχει θιγεί ουσιωδώς από την απόφαση της Επιτροπής, υπό την έννοια της αποφάσεως της 28ης Ιανουαρίου 1986, 169/84, Cofaz κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 391). Τέλος, όσον αφορά την τροποποίηση του νόμου της Benelux περί σημάτων, κατόπιν της εκδόσεως της οδηγίας 89/104, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η τροποποίηση αυτή επήλθε μόλις από την 1η Ιανουαρίου 1996, δηλαδή τρία έτη μετά την έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής. Επομένως δεν υπάρχει σχέση από πλευράς χρόνου ούτε αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της αποφάσεως της Επιτροπής και της τροποποιήσεως αυτής της νομοθεσίας της Benelux.

43 Διαπιστώνεται ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 59 έως 62 των προτάσεών του, η Kruidvat αδυνατεί να αποδείξει την ύπαρξη αναλογίας μεταξύ της καταστάσεως των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, υπό την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, όπως την εκτίμησε το Δικαστήριο με τις προπαρατεθείσες αποφάσεις Matra κατά Επιτροπής και Cook κατά Επιτροπής, και της καταστάσεως των ενδιαφερομένων τρίτων, βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 17. Με τις αποφάσεις αυτές, το Δικαστήριο δικαιολόγησε το συμφέρον ασκήσεως προσφυγής με την έλλειψη άλλων διαδικαστικών εγγυήσεων, οσάκις εκδίδεται απόφαση της Επιτροπής διαπιστώνουσα ότι μια ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά χωρίς να κινηθεί διαδικασία έρευνας. Εν προκειμένω, αντιθέτως, υπήρξε πρόσκληση υποβολής παρατηρήσεων και οι ενδιαφερόμενοι είχαν τη δυνατότητα να ασκήσουν το δικαίωμά τους να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους στην Επιτροπή. Επομένως, η ένδικη προστασία των συμφερόντων τους δεν επιβάλλει να θεωρηθεί ότι η απόφαση τους αφορά ατομικά αφού δεν έκαναν χρήση της δυνατότητας αυτής.

44 Όσον αφορά το επιχείρημα το οποίο η Kruidvat αντλεί από το έγγραφο της Belluco της 17ης Ιουλίου 1992, πρέπει κατ' αρχάς να υπογραμμιστεί ότι οι διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου, κατά τις οποίες, αφενός, από κανένα στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι η αποστολή του είχε επιτραπεί από τη Givenchy ή την Copardis και, αφετέρου, το έγγραφο αυτό δεν συνιστούσε απάντηση σε αίτηση της Kruidvat περί εισδοχής στο δίκτυο της Givenchy, αποτελούν διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αιτήσεως αναιρέσεως. Στη συνέχεια, επισημαίνεται ότι το Πρωτοδικείο δεν δέχθηκε την ερμηνεία ότι το έγγραφο περιελάμβανε απόρριψη αιτήσεως εισδοχής. Αντιθέτως, υπογράμμισε ότι η Kruidvat ουδέποτε ζήτησε να γίνει δεκτή στο δίκτυο διανομής. Έτσι, ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το έγγραφο δεν αποτελούσε κρίσιμο στοιχείο για την εκτίμηση του παραδεκτού της προσφυγής.

45 Όσον αφορά τον μελλοντικό εφοδιασμό της Kruidvat, διαπιστώνεται ότι το Πρωτοδικείο εξέτασε το ζήτημα προσηκόντως διαπιστώνοντας ότι η αναιρεσείουσα δεν απέδειξε ότι θα κωλυόταν, λόγω της αποφάσεως της Επιτροπής, να χρησιμοποιήσει τις πηγές εφοδιασμού τις οποίες νομίμως χρησιμοποιούσε προηγουμένως. Πράγματι, η εξέταση αυτή είναι η μόνη που παρέχει τη δυνατότητα να κριθεί, υπό περιστάσεις όπως οι συγκεκριμένες, αν ένας ιδιώτης θίγεται από απόφαση λόγω μιας πραγματικής καταστάσεως που τον χαρακτηρίζει σε σχέση με κάθε άλλο άτομο (βλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 1963, 25/62, Plaumann κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 937). Τα αποτελέσματα της αποφάσεως της Επιτροπής, όπως περιγράφονται από την Kruidvat, έστω και σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα που θα μπορούσε να έχει η εφαρμογή της βελγικής νομοθεσίας περί μεταφοράς της οδηγίας 89/104 στο βελγικό δίκαιο, δεν τη διακρίνουν από κάθε άλλο επιχειρηματία εκτός του δικτύου Givenchy.

46 Όσον αφορά την παραπομπή στην προπαρατεθείσα απόφαση Métropole télévision κ.λπ. κατά Επιτροπής, αρκεί να υπογραμμιστεί ότι ορθώς, εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η Kruidvat ουδέποτε ζήτησε να γίνει δεκτή στο δίκτυο διανομής Givenchy και ότι η κατάστασή της δεν διέφερε από εκείνη πολλών άλλων επιχειρηματιών στην παράλληλη αγορά.

47 Με το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Kruidvat υποστηρίζει ότι, αν δεν κριθεί παραδεκτή η προσφυγή της, δεν της παρέχεται επαρκής νομική προστασία. Ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο είναι σε καλύτερη θέση να εκτιμήσει την ευθεία προσφυγή που αμφισβητεί τη νομιμότητα των αποφάσεων

περί εξαιρέσεως από πλευράς του άρθρου 85 της Συνθήκης. Η νομική προστασία που παρέχει το εθνικό δικαστήριο, σε συνδυασμό με προδικαστική παραπομπή, δεν είναι επαρκής.

48 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, τόσο με τα άρθρα 173 και 184 της Συνθήκης, αφενός, όσο και με το άρθρο 177 της Συνθήκης, αφετέρου, καθιερώνεται πλήρες σύστημα ενδίκων μέσων και διαδικασιών, το οποίο αποσκοπεί να αναθέσει στο Δικαστήριο τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων (βλ. απόφαση της 23ης Απριλίου 1986, 294/83, Les Verts κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1986, σ. 1339, σκέψη 23).

49 Εν προκειμένω, εφόσον δεν μπορούσε να ζητήσει την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, η Kruidvat διατηρούσε τη δυνατότητα, όπως προκύπτει από την απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1983, 216/82, Universität Hamburg (Συλλογή 1983, σ. 2771, σκέψη 10), και, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, να προβάλει το παράνομο αυτής ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, τα οποία αποφαίνονται τηρώντας το άρθρο 177 της Συνθήκης.

50 Κατόπιν των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου αναιρέσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης

51 Με τον λόγο αυτό αναιρέσεως, η Kruidvat ισχυρίζεται ότι η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση είναι αναιτιολόγητη σε πολλά σημεία, κατά παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης.

52 Με το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού, η Kruidvat ισχυρίζεται ότι συντρέχει παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης αν, σε μια απόφαση, το Πρωτοδικείο αφίσταται προηγούμενης νομολογίας χωρίς να εκθέσει τους λόγους προς τούτο.

Στο πλαίσιο αυτό, η Kruidvat φρονεί ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε προσηκόντως υπόψη την προπαρατεθείσα απόφαση AITEC κ.λπ. κατά Επιτροπής, η οποία αφορά τη φύση μιας κλαδικής ενώσεως, τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, T-19/92 και T-88/92, Leclerc κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-1851 και II-1961), και την προπαρατεθείσα απόφαση Cartier, οι οποίες αφορούν τη σχέση μεταξύ εθνικής διαδικασίας και του κύρους της προσβαλλομένης αποφάσεως, και την προπαρατεθείσα απόφαση Métropole télévision κ.λπ. κατά Επιτροπής, η οποία αφορά το κατά πόσον θίγεται η από πλευράς ανταγωνισμού θέση της προσφεύγουσας επιχειρήσεως.

53 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, η Kruidvat υποστηρίζει ότι συντρέχει παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης και ως προς τέσσερα άλλα σημεία. Κατ' αρχάς, το Πρωτοδικείο δεν εξήγησε επαρκώς, στη σκέψη 65 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τους λόγους για τους οποίους δεν δέχθηκε τα επιχειρήματα της Kruidvat ως προς την έλλειψη διαστάσεως μεταξύ της απόψεώς της και εκείνης του Raad FGB. Στη συνέχεια, υπάρχει, κατά την Kruidvat, αντίφαση μεταξύ των σκέψεων 1 και 70 της αποφάσεως, στις οποίες το Πρωτοδικείο, αφενός, κρίνει ότι η Kruidvat είναι το αδιαμφισβήτητο «πρώτο όνομα» στην πώληση αρωμάτων στις Κάτω Χώρες και, αφετέρου, διαπιστώνει ότι η κατάσταση της Kruidvat δεν διαφέρει από εκείνη πολλών άλλων επιχειρηματιών στην παράλληλη αγορά. Εξάλλου, το Πρωτοδικείο δεν έλαβε δεόντως υπόψη, στη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τα επιχειρήματα που αφορούσαν την έλλειψη επαρκούς νομικής προστασίας. Τέλος, το Πρωτοδικείο δεν εξέτασε το αποτέλεσμα της αποφάσεως της Επιτροπής σε συνδυασμό με την οδηγία 89/104.

54 Κατά την Επιτροπή, ο λόγος αυτός αναιρέσεως δεν είναι αυτοτελής. Πράγματι, τα επιχειρήματα που προβάλλονται ταυτίζονται κατ' ουσίαν με αυτά των οποίων έγινε επίκληση στο πλαίσιο του πρώτου λόγου αναιρέσεως.

55 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι τα επιχειρήματα των οποίων γίνεται επίκληση προς στήριξη του λόγου αυτού αφορούν όλα νομικά ζητήματα τα οποία εξετάστηκαν ήδη στο πλαίσιο του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η εξέταση δε αυτή οδήγησε στο συμπέρασμα ότι το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε κανένα νομικό σφάλμα κατά την αιτιολόγηση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

56 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει ωσαύτως να απορριφθεί.

57 Συνεπώς, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

58 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου 118, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δυνάμει του άρθρου 69, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ο παρεμβαίνων, ακόμη και όταν δεν είναι κράτος μέλος ή κοινοτικό όργανο, φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

59 Δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής και της παρεμβαίνουσας Givenchy, αποδέκτριας της αποφάσεως. Δεδομένου ότι το έννομο συμφέρον των παρεμβαινουσών Colipa και FEDR ως προς την επίλυση της διαφοράς ήταν λιγότερο άμεσο από εκείνο της Givenchy, η Colipa και η FEDR θα φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Η Kruidvat BVBA θα φέρει τα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής και της παρεμβαίνουσας Parfums Givenchy SA, καθώς και τα δικά της δικαστικά έξοδα.

3) Η Comité de liaison des syndicats européens de l'industrie de la parfumerie et des cosmétiques και η Fédération européenne des parfumeurs détaillants θα φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα.

Rodríguez Iglesias Puissochet Hirsch

Jann Mancini Gulmann

Murray Edward Ragnemalm

Sevón Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Νοεμβρίου 1998.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias